

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1/2003,**16. detsember 2002,****asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 83,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽²⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Sellise süsteemi kehtestamiseks, mis tagab, et konkurentsi ühisturul ei kahjustata, tuleb asutamislepingu artikleid 81 ja 82 ühenduses tõhusalt ja ühetaoliselt kohaldada. Nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määrus nr 17 (esimene määrus asutamislepingu artikli 81 ja artikli 82 (*) rakendamise kohta) ⁽⁴⁾ on võimaldanud välja kujuneda sellisel ühenduse konkurentsipoliitikal, mis on toetanud konkurentsikultuuri levikut kogu ühenduses. Kogemusi silmas pidades tuleks kõnealune määrus nüüd siiski asendada õigusaktiga, mis on kavandatud nii, et see vastaks integreeritud turu ja eelseisva ühenduse laienemise vajadustele.
- (2) Elukõige tuleb ümber kavandada kord, mille kohaselt tehakse asutamislepingu artikli 81 lõikes 3 sätestatud erand konkurentsi piiravate kokkulepete suhtes kehtestatud keelust. Asutamislepingu artikli 82 lõike 2 punkti b kohaselt tuleb sellega seoses silmas pidada ühelt poolt vajadust kindlustada tõhus järelevalve ning teiselt poolt tarvidust võimalikult suurel määral lihtsustada haldamist.
- (3) Määrusega nr 17 sätestatud tsentraliseeritud kava ei taga enam kõnealuse kahe eesmärgi tasakaalu. See takistab liikmesriikide kohtutel ja konkurentsiasutustel kohaldada ühenduse konkurentsieeskirju ning selles sisalduv teatamissüsteem ei võimalda komisjonil kasutada oma ressursse kõige tõsisemate rikkumiste vähendamiseks. Peale selle põhjustab see ettevõtjatele märkimisväärsed kulutusi.
- (4) Käesolev süsteem tuleks asendada vahetult kohaldatava erandi andmise süsteemiga, mille alusel liikmesriikide konkurentsiasutustel ja kohtutel on lisaks Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse kohaselt vahetult kohaldatavatele asutamislepingu artikli 81 lõikele 1 ja artiklile 82 õigus kohaldada ka asutamislepingu artikli 81 lõiget 3.

⁽¹⁾ EÜT C 365 E, 19.12.2000, lk 284.

⁽²⁾ EÜT C 72 E, 21.3.2002, lk 305.

⁽³⁾ EÜT C 155, 29.5.2001, lk 73.

⁽⁴⁾ Määruse nr 17 pealkirja on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdami lepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artiklitele 85 ja 86.

^(*) EÜT L 3, 21.2.1962, lk 204/62. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1216/1999 (EÜT L 148, 15.6.1999, lk 5).

- (5) Ühenduse konkurentsieeskirjade tõhusa rakendamise ja samal ajal põhiliste kaitseõiguste järgimise tagamiseks tuleks käesoleva määrusega reguleerida asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud tõendamiskohustust. Osapool või asutus, kes väidab, et asutamislepingu artikli 81 lõiget 1 ja artiklit 82 on rikutud, peab olema kohustatud seda tavapäraste õiguslike nõuete kohaselt tõendama. Tuvastatud rikkumisega seoses kaitset taotlev ettevõtja või ettevõtjate ühendus peab tavapäraste õiguslike nõuete kohaselt tõendama, et sellise kaitse taotlemise tingimused on täidetud. Käesolev määrus ei mõjuta tõendamisnõudeid käsitlevaid siseriiklikke eeskirju ega ka liikmesriikide konkurentsiasutuste ja kohtute kohustust teha kindlaks konkreetse juhtumi asjakohased faktid, tingimusel et sellised eeskirjad ja kohustused on kooskõlas ühenduse õiguse üldpõhimõtetega.
- (6) Ühenduse konkurentsieeskirjade tõhusa kohaldamise tagamiseks peaksid liikmesriikide konkurentsiasutused selles aktiivsemalt osalema. Selleks peaksid neil olema volitused ühenduse õiguse kohaldamiseks.
- (7) Siseriiklikel kohtutel on oluline roll ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisel. Üksikisikute vaheliste vaidluste lahendamisel kaitsevad nad ühenduse õigusest tulenevaid subjektiivseid õigusi, näiteks määrates kahjutasu rikkumise tõttu kahju kannatanud isikutele. Siseriiklike kohtute ülesanne on täiendada liikmesriikide konkurentsiasutuste tegevust. Seepärast peaks neil olema õigus kohaldada asutamislepingu artikleid 81 ja 82 täies ulatuses.
- (8) Ühenduse konkurentsieeskirjade tõhusa rakendamise ning käesolevas määruses sisalduvate koostöömehhanismide nõuetekohase toimimise tagamiseks tuleb kohustada liikmesriikide konkurentsiasutusi ja kohtuid kohaldama ka asutamislepingu artikleid 81 ja 82, kui nad kohaldavad siseriiklikku konkurentsioigust kokkulepete ja tegevuse suhtes, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Kokkulepetele, ettevõtjate ühenduste otsustele ja kooskõlastatud tegevusele siseturul võrdsete võimaluste loomiseks tuleb asutamislepingu artikli 82 lõike 2 punkti e kohaselt kindlaks määrata ka siseriikliku õiguse ja ühenduse konkurentsioiguse vaheline seos. Selleks tuleb ette näha, et siseriikliku konkurentsioiguse kohaldamine asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 sätestatud kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes ei tohi põhjustada selliste kokkulepete, otsuste ja niisuguse kooskõlastatud tegevuse keelamist juhul, kui need ei ole keelatud ka ühenduse konkurentsioiguse alusel. Kokkulepped, otsused ja kooskõlastatud tegevus on ühenduse konkurentsioiguse iseseisvad mõisted, mis hõlmavad ettevõtjate turukäitumise kooskõlastamist, nagu seda tõlgendavad ühenduse kohtud. Liikmesriikidel ei tohi käesoleva määruse alusel takistada oma territooriumil vastu võtta ja kohaldada rangemaid siseriiklikke konkurentsieeskirju, millega keelatakse ettevõtjate ühepoolne tegevus või rakendatakse selle suhtes sanktsioone. Need rangemad siseriiklikud õigusaktid võivad sisaldada sätteid, millega keelatakse majanduslikult sõltuvate ettevõtjate väärkohtlemine või rakendatakse selle suhtes sanktsioone. Käesolevat määrust ei kohaldata ka selliste siseriiklike seaduste suhtes, millega rakendatakse kriminaalsanktsioone füüsiliste isikute suhtes, välja arvatud juhul, kui selliste sanktsioonide abil tagatakse ettevõtjate suhtes kohaldatavate konkurentsieeskirjade rakendamine.
- (9) Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 eesmärk on kaitsta turul valitsevat konkurentsi. Käesolev määrus, mis on vastu võetud nende asutamislepingu sätete rakendamiseks, ei takista liikmesriikidel rakendada oma territooriumil muid õigustatud huvisid kaitsvaid siseriiklikke õigusakte, tingimusel et need on kooskõlas ühenduse õiguse üldpõhimõtete ja muude sätetega. Kui sellistel siseriiklikel õigusaktidel on muu põhieesmärk peale turul valitseva konkurentsi kaitsmise, võivad liikmesriikide konkurentsiasutused ja kohtud neid õigusakte oma territooriumil kohaldada. Seepärast võivad liikmesriigid käesoleva määruse alusel rakendada oma territooriumil siseriiklikke õigusakte, mis keelavad ühepoolse või lepingujärgse ebaõiglase kaubanduspraktika või rakendavad selle suhtes sanktsioone. Sellistel õigusaktidel on kindel eesmärk olenemata sellest, milline on sellise praktika tegelik või eeldatav mõju turul valitsevale konkurentsile. See kehtib eelkõige nende õigusaktide puhul, milles ettevõtjatel keelatakse oma kaubanduspartnerite suhtes kehtestada või neilt saada või taotleda tingimusi, mis on põhjendamatud, ebaoproportsionaalsed või läbi kaalumata.

- (10) Sellised määrused nagu näiteks määrus nr 19/65/EMÜ, ⁽¹⁾ määrus (EMÜ) nr 2821/71, ⁽²⁾ määrus (EMÜ) nr 3976/87, ⁽³⁾ määrus (EMÜ) nr 1534/91 ⁽⁴⁾ või määrus (EMÜ) nr 479/92 ⁽⁵⁾ annavad komisjonile õiguse kohaldada asutamislepingu artikli 81 lõiget 3 määruse vormis teatavat liiki kokkulepete, ettevõtjate ühenduste otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes. Sellistes määrustes määratletud valdkondades on komisjon vastu võtnud ja võib jätkuvalt vastu võtta nii nimetatud grupierandi määrusi, millega ta tunnustab asutamislepingu artikli 81 lõike 1 kohaldamatuks teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes. Kui selliste määruste kohaldamisalasse kuuluvate kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse mõju ei ole siiski kooskõlas asutamislepingu artikli 81 lõikega 3, peaks komisjonil ja liikmesriikide konkurentsiasutustel olema õigus tühistada konkreetsel juhul grupierandi määrusega antud erand.
- (11) Asutamislepingu sätete kohaldamise tagamiseks peab komisjonil olema õigus adresseerida ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele otsuseid, et lõpetada asutamislepingu artiklite 81 ja 82 rikkumine. Õigustatud huvi korral peaks komisjonil ühtlasi olema õigus vastu võtta otsuseid varasema rikkumise toimumise kohta, isegi kui ta ei otsusta määrata trahvi. Peale selle tuleks käesolevas määruses selgesõnaliselt sätestada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt on komisjonil õigus teha otsuseid ajutiste meetmete kohta.
- (12) Käesolevas määruses tuleks selgesõnaliselt sätestada, et komisjonil on õigus kehtestada tegevusega seotud või struktuurilisi parandusmeetmeid, mida on vaja rikkumise tegelikult lõpetamiseks, võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet. Struktuurilised parandusmeetmed tuleks kehtestada üksnes juhul, kui puudub sama tõhus tegevusega seotud parandusmeede või kui sama tõhus tegevusega seotud parandusmeede oleks asjaomase ettevõtja jaoks koormavam kui struktuuriline parandusmeede. Muudatused ettevõtja struktuuris, nii nagu see oli enne rikkumise toimepanekut, on proportsionaalsed üksnes juhul, kui valitseb rikkumise jätkumise või kordumise märkimisväärne oht, mis on tingitud ettevõtja struktuurist.
- (13) Kui menetluse käigus, mis võib viia kokkuleppe või tegevuse keelamiseni, teevad ettevõtjad komisjonile ettepaneku kohustuste võtmiseks seoses tema tõstatatud küsimuste lahendamise, peaks komisjonil olema õigus vastu võtta otsused, millega need kohustused muudetakse asjaomastele ettevõtjatele siduvaks. Kohustusi käsitlevates otsustes tuleks sätestada, et komisjonil ei ole enam põhjust võtta meetmeid, kuid neis ei tehta järeldust rikkumise võimaliku toimumise või jätkumise kohta. Kohustusi käsitlevad otsused ei piira liikmesriikide konkurentsiasutuste ja kohtute õigust teha selliseid järeldusi ja otsuseid konkreetsete juhtumite kohta. Kohustusi käsitlevad otsused ei ole asjakohased juhul, kui komisjon kavatses määrata trahvi.

(1) Nõukogu 2. märtsi 1965. aasta määrus nr 19/65/EMÜ asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta (määruste pealkirju on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdamilepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artikli 85 lõikele 3) teatavat liiki kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (EÜT 36, 6.3.1965, lk 533). Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1215/1999 (EÜT L 148, 15.6.1999, lk 1).

(2) Nõukogu 20. detsembri 1971. aasta määrus (EMÜ) nr 2821/71 asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta (määruste pealkirju on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdamilepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artikli 85 lõikele 3) kokkuleppe, otsuse ja kooskõlastatud tegevuse liikide suhtes (EÜT L 285, 29.12.1971, lk 46). Määrust on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.

(3) Nõukogu 14. detsembri 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 3976/87 asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta (määruste pealkirju on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdamilepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artikli 85 lõikele 3) teatavat liiki kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes õhutranspordi sektoris (EÜT L 374, 31.12.1987, lk 9). Määrust on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.

(4) Nõukogu 31. mai 1991. aasta määrus (EMÜ) nr 1534/91 asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta (määruste pealkirju on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdamilepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artikli 85 lõikele 3) teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes kindlustussektoris (EÜT L 143, 7.6.1991, lk 1).

(5) Nõukogu 25. veebruari 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 479/92 asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta (määruste pealkirju on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdamilepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artikli 85 lõikele 3) liinilaevandusettevõtjate teatavat liiki kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes (konsortsiumid) (EÜT L 55, 29.2.1992, lk 3). Määrust on muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.

- (14) Kui ühenduse avalikud huvid seda eeldavad, võib komisjonil olla erandjuhtudel otstarbekas vastu võtta deklaratiivne otsus asutamislepingu artiklis 81 või artiklis 82 sätestatud keelu kohaldamatuse kohta, et selgitada seadust ja tagada selle järjekindel kohaldamine kogu ühenduses, pidades eelkõige silmas uut liiki kokkuleppeid või tegevust, mille kohta ei ole veel lahendust olemasolevas kohtupraktikas ja senistes haldustavades.
- (15) Komisjon ja liikmesriikide konkurentsiasutused peaksid moodustama ametiasutuste võrgu, kus ühenduse konkurentsieskirjade kohaldamine toimub tihedas koostöös. Selleks tuleb sisse seada teavitamise ja konsulteerimise kord. Kõnealuses võrgus toimuva koostöö täpsema korra sätestab ja vaatab läbi komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega.
- (16) Olenemata vastupidistest siseriiklikest sätetest, peaks võrgu liikmetel olema õigus vahetada omavahel teavet ja kasutada seda tõendusmaterjalina isegi juhul, kui teave on konfidentsiaalne. Seda teavet võib kasutada asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisel ning siseriikliku konkurentsioiguse paralleelsel kohaldamisel, tingimusel et viimati nimetatud kohaldamisel käsitletakse sama juhtumit ja see ei vii teistsuguse tulemuseni. Kui teavet saav asutus kasutab seda ettevõtjate suhtes sanktsioonide rakendamiseks, ei tohiks teabe kasutamisel olla muid piiranguid peale kohustuse kasutada seda eesmärgil, milleks see koguti, arvestades asjaolu, et kõigis süsteemides rakendatakse ettevõtjate suhtes sama liiki sanktsioone. Ettevõtjate kaitseõigust eri süsteemides võib pidada piisavalt samaväärseks. Füüsiliste isikute suhtes võib eri süsteemide raames siiski rakendada märkimisväärselt teistsuguseid sanktsioone. Sel juhul tuleb tagada, et teavet kasutatakse üksnes juhul, kui selle kogumisel on järgitud füüsiliste isikute kaitseõiguse samasugust kaitsetaset, nagu on sätestatud teavet saava asutuse siseriiklikes eeskirjades.
- (17) Selleks, et tagada konkurentsieskirjade järjekindel kohaldamine ja samal ajal võrgu haldamine parimal võimalikul viisil, on oluline säilitada reegel, et kui komisjon algatab oma menetluse, kaotavad liikmesriikide konkurentsiasutused automaatselt oma pädevuse. Kui liikmesriigi konkurentsiasutus on juba alustanud konkreetse juhtumi käsitlemist ja komisjon kavatsseb algatada oma menetluse, peaks ta püüdma seda teha võimalikult kiiresti. Enne menetluse algatamist peaks komisjon konsulteerima asjaomase riigiasutusega.
- (18) Tagamaks juhtumite käsitlemise asjakohase jaotuse võrku kuuluvate ametiasutuste vahel ja selleks, et iga juhtumit käsitleks ainult üks ametiasutus, tuleks ette näha üldsäte, mis võimaldab konkurentsiasutusel juhtumi käsitlemise peatada või lõpetada, kui sellega juba tegeleb või on tegelnud mõni teine ametiasutus. See säte ei tohiks takistada komisjonil kasutada talle Euroopa Kohtu praktika kohaselt kuuluvat õigust lükata kaebus tagasi ühenduse huvi puudumise tõttu, isegi kui ükski teine konkurentsiasutus ei ole teatanud oma kavatsusest juhtumit käsitleda.
- (19) Määruse nr 17 alusel loodud konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitlev nõuandekomitee on tegutsenud väga rahuldaval viisil. See sobib hästi uude detsentraliseeritud kohaldamissüsteemi. Seepärast tuleb kehtiva korra tõhustamisel tugineda määruses nr 17 sätestatud eeskirjadele. Sel eesmärgil oleks otstarbekas anda võimalus arvamuste esitamiseks kirjaliku menetluse käigus. Nõuandekomiteel peaks olema võimalik tegutseda ka foorumina liikmesriikide konkurentsiasutuste poolt käsitletavate juhtumite arutamisel, et aidata kaasa ühenduse konkurentsieskirjade järjekindla kohaldamise kindlustamisele.
- (20) Nõuandekomiteesse peaksid kuuluma liikmesriikide konkurentsiasutuste esindajad. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata veel üks esindaja, kes osaleb üldkõrval käsitlevatel koosolekutel. See ei piira siiski võimalust, et komitee liikmeid abistavad muud liikmesriikide eksperdid.

- (21) Peale selle eeldab konkurentsieeskirjade järjekindel kohaldamine seda, et tuleb ette näha liikmesriikide kohtute ja komisjoni vahelise koostöö kord. See on asjakohane kõigi liikmesriikide kohtute puhul, kes kohaldavad asutamislepingu artikleid 81 ja 82, olenemata sellest, kas nad kohaldavad neid eeskirju eraisikute vahelistes kohtumenetlustes või tegutsevad rakendava riigiasutusena või apellatsioonikohtuna. Siseriiklikel kohtutel peaks olema võimalik küsida komisjonilt teavet või komisjoni arvamust ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisega seotud küsimustes. Peale selle peaks komisjonil ja liikmesriikide konkurentsiasutustel olema võimalik esitada kohtutele kirjalikke või suulisi märkusi asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisega seotud küsimustes. Need märkused tuleks esitada siseriiklike menetluseeskirjade ja -tavade, sealhulgas osapoolte õiguste kaitsset käsitlevate eeskirjade kohaselt. Seepärast tuleks võtta meetmed tagamaks, et komisjonile ja liikmesriikide konkurentsiasutustele antakse piisavalt teavet siseriiklikes kohtutes algatatud menetluste kohta.
- (22) Selleks, et tagada õiguskindluse ja ühenduse konkurentsieeskirjade ühetaolise kohaldamise põhimõtete järgimine paralleelsete volituste süsteemis, tuleb vältida vastukäivate otsuste tegemist. Seepärast tuleb vastavalt Euroopa Kohtu praktikale selgitada komisjoni otsuste ja menetluste mõju liikmesriikide kohtutele ja konkurentsiasutustele. Komisjoni poolt vastu võetavad kohustusi käsitlevad otsused ei mõjuta liikmesriikide kohtute ja konkurentsiasutuste volitusi asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisel.
- (23) Komisjonil peaks olema õigus nõuda kogu ühenduse territooriumil teavet, mida on vaja selleks, et tuvastada asutamislepingu artikli 81 alusel keelatud kokkuleppeid, otsuseid ja kooskõlastatud tegevust või asutamislepingu artikli 82 alusel keelatud turgu valitseva seisundi kuritarvitamist. Komisjoni otsust täitvaid ettevõtjaid ei saa sundida rikkumise toimepanekut tunnistama, kuid nad on kohustatud vastama faktilistele küsimustele ja esitama dokumente, isegi kui seda teavet võidakse rikkumise kindlakstegemisel kasutada nende või mõne teise ettevõtja vastu.
- (24) Komisjonil peaks samuti olema õigus teostada kontrolli, mida on vaja selleks, et tuvastada asutamislepingu artikli 81 alusel keelatud kokkuleppeid, otsuseid ja kooskõlastatud tegevust või asutamislepingu artikli 82 alusel keelatud turgu valitseva seisundi kuritarvitamist. Liikmesriikide konkurentsiasutused peaksid tegema nende volituste kasutamisel aktiivset koostööd.
- (25) Konkurentsieeskirjade rikkumist on järjest raskem tuvastada ning konkurentsi tõhusaks kaitsmiseks tuleb täiendada komisjoni uurimisvolitusi. Komisjonil peaks eelkõige olema õigus küsitleda kasulikku teavet omavaid isikuid ja registreerida nende ütlused. Komisjoni volitatud ametnikel peaks olema kontrolli käigus õigus kasutada pitseerimist kontrolli teostamiseks vajaliku ajavahemiku jooksul. Üldjuhul ei tohiks pitseerimise aeg ületada 72 tundi. Peale selle peaks komisjoni volitatud ametnikel olema õigus nõuda kontrolli sisu ja eesmärgi seisukohalt asjakohast teavet.
- (26) Kogemused on näidanud, et mõnikord hoitakse äridokumente ettevõtte direktori või teiste töötajate kodus. Seepärast peaks komisjoni volitatud ametnikel ja teistel isikutel olema õigus kontrolli tõhususe tagamiseks siseneda ruumidesse, kus võidakse hoida äridokumente, sealhulgas kodudesse. Viimati nimetatud õiguse kasutamine peaks siiski eeldama kohtu luba.
- (27) Ilma et see piiraks Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse kohaldamist, on kasulik määrata kindlaks siseriikliku kohtu kontrolli ulatus juhul, kui ta annab siseriikliku õiguse alusel loa kasutada, sealhulgas ettevaatusabinõu vormis, õiguskaitseorganite abi ettevõtte võimaliku vastuseisu ületamiseks, või loa viia ellu otsus kontrolli teostamise kohta väljaspool äriruume. Pretsedendiõiguse kohaselt on siseriiklikul kohtul õigus nõuda kontrolli teostamiseks vajalikku täiendavat teavet eelkõige komisjonilt, ja selle puudumisel võib ta loa andmisest keelduda. Pretsedendiõigus kinnitab ka siseriiklike kohtute õigust kontrollida sunnimeetmete rakendamist reguleerivate siseriiklike eeskirjade kohaldamist.

- (28) Selleks, et liikmesriikide konkurentsiasutused saaksid asutamislepingu artikleid 81 ja 82 tõhusalt kohaldada, peaks neil olema võimalik üksteist abistada kontrollide teostamisel ja muude faktide kogumisega seotud meetmete rakendamisel.
- (29) Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 järgimiseks ning käesoleva määruse põhjal ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele kehtestatud kohustuste täitmise tagamiseks peab olema võimalik määrata trahve ja karistusmaksleid. Selleks tuleks sätestada ka menetluseeskirjade rikkumisel kohaldatavad asjakohased trahvimäärad.
- (30) Ettevõtjate ühendustele nende toimepandud rikkumiste eest määratud trahvide tõhusa sissenõudmise tagamiseks tuleb sätestada tingimused, mille korral komisjon võib nõuda trahvi tasumist ühenduse liikmetelt, kui ühendus on maksejõuetu. Sel puhul peaks komisjon arvesse võtma ühendusse kuuluvate ettevõtjate suhteliste suurust ning eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete olukorda. Trahvi tasumine ühe või mitme ühendusse kuuluva liikme poolt ei piira siseriiklikus õiguses sisalduvate eeskirjade kohaldamist, milles nähakse ette makstud trahvimäära sissenõudmine teistelt ühenduse liikmetelt.
- (31) Trahvide ja karistusmaksete määramisega seotud aegumistähtajad on sätestatud nõukogu määruises (EMÜ) nr 2988/74, ⁽¹⁾ milles käsitletakse ka transpordisektoris määratavaid karistusmaksleid. Paralleelsete volituste süsteemis peaksid meetmed, mille tõttu aegumistähtaeg võib katkeda, hõlmama ka liikmesriigi konkurentsiasutuse sõltumatuid menetlusi. Seepärast tuleks õigusliku raamistiku selgitamiseks muuta määrust (EMÜ) nr 2988/74, et vältida selle kohaldamist käesoleva määrusega hõlmatud valdkondade suhtes, ning käesolev määrus peaks sisaldama aegumistähtaegu käsitlevaid sätteid.
- (32) Asjaomastel ettevõtjatel peab olema õigus olla komisjoni poolt ära kuulatud, kolmandatele isikutele, kelle huve otsus võib mõjutada, tuleb anda võimalus eelnevalt oma märkusi esitada ning tehtud otsused tuleb laialdaselt avaldada. Asjaomaste ettevõtjate kaitseõiguste ning eelkõige toimikutele juurdepääsu õiguse tagamisel on oluline kaitsta ärisaladusi. Samuti tuleb tagada võrgusisese teabevahetuse konfidentsiaalsus.
- (33) Kuna Euroopa Kohus vaatab asutamislepingu kohaselt läbi kõik käesoleval määruisel põhinevad komisjoni otsused, tuleks anda Euroopa Kohtule kooskõlas asutamislepingu artikliga 229 täielik pädevus komisjoni otsuste suhtes, millega määratakse trahve ja karistusmaksleid.
- (34) Määrusega nr 17 kohaldatavates asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud põhimõtetes on antud keskne osa ühenduse organitele. Seda kesket osa tuleks säilitada, kaasates samal ajal liikmesriike suuremal määral ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisse. Asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaselt ei lähe käesolev määrus kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks ehk ühenduse konkurentsieeskirjade tõhusa kohaldamise tagamiseks.
- (35) Ühenduse konkurentsioiguse nõuetekohase rakendamise saavutamiseks peaksid liikmesriigid määrama ja volitama asutused, kes kohaldavad asutamislepingu artikleid 81 ja 82 rakendava riigiasutusena. Neil peaks olema võimalik määrata haldus- ja kohtuasutused selliste ülesannete täitmiseks, mis on käesoleva määrusega antud konkurentsiasutustele. Käesolevas määruises võetakse arvesse asjaolu, et liikmesriikide rakendussüsteemides on suuri erinevusi. Käesoleva määruse artikli 11 lõike 6 mõju peaks hõlmama kõiki konkurentsiasutusi. Kui asutus esitab juhtumi uurimiseks temast eraldi seisvale kohtuasutusele, tuleks erandina sellest üldreeglist kohaldada juhtumit esitava asutuse suhtes artikli 11 lõiget 6 vastavalt käesoleva

⁽¹⁾ Nõukogu 26. novembri 1974. aasta määrus (EMÜ) nr 2988/74 Euroopa Majandusühenduse transpordi- ja konkurentsieeskirjades ettenähtud menetluste ja sundtäitmise rakendamise aegumistähtaegade kohta (EÜT L 319, 29.11.1974, lk 1).

määruse artikli 35 lõike 4 tingimustele. Kui need tingimused ei ole täidetud, tuleks kohaldada üldreeglit. Igal juhul ei tohi artikli 11 lõiget 6 kohaldada kohtute suhtes, kui nad tegutsevad apellatsioonikohtuna.

- (36) Kuna pretsedendiõigusest nähtub, et konkurentsieskirju kohaldatakse ka transpordisektoris, tuleks kõnealuses sektoris kohaldada ka käesoleva määruse menetlussätteid. Seepärast tuleks kehtetuks tunnistada nõukogu 26. novembri 1962. aasta määrus nr 141 määruse nr 17 mittekohaldamise kohta transpordi suhtes, ⁽¹⁾ ning tuleks muuta määrust (EMÜ) nr 1017/68, ⁽²⁾ määrust (EMÜ) nr 4056/86 ⁽³⁾ ja määrust (EMÜ) nr 3975/87 ⁽⁴⁾, et tunnistada kehtetuks neis sisalduvad konkreetset menetlussätteid.
- (37) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest. Seepärast tuleks käesolevat määrust tõlgendada ja kohaldada nende õiguste ja põhimõtete kohaselt.
- (38) Ühenduse konkurentsieskirjade kohaselt tegutsevate ettevõtjate õiguskindluse tagamine toetab innovatsiooni ja investeeringute edendamist. Kui tekib ebakindel olukord, mis on tingitud kõnealuste eeskirjade kohaldamisega seotud uutest või lahendamata küsimustest, võivad üksikud ettevõtjad taotleda komisjonilt mitteametlikke juhiseid. Käesolev määrus ei piira komisjoni õigust anda selliseid mitteametlikke juhiseid.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

PÕHIMÕTTED

Artikkel 1

Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamine

1. Asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 nimetatud kokkulepped, otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis ei vasta asutamislepingu artikli 81 lõike 3 tingimustele, on keelatud, ja selle kohta pole eelnevalt vaja teha vastavat otsust.
2. Asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 nimetatud kokkulepped, otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis vastavad asutamislepingu artikli 81 lõike 3 tingimustele, ei ole keelatud, ja selle kohta pole eelnevalt vaja teha vastavat otsust.
3. Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine asutamislepingu artikli 82 tähenduses on keelatud ja selle kohta pole eelnevalt vaja teha vastavat otsust.

⁽¹⁾ EÜT 124, 28.11.1962, lk 2751/62; määrust on viimati muudetud määrusega nr 1002/67/EMÜ (EÜT 306, 16.12.1967, lk 1).
⁽²⁾ Nõukogu 19. juuli 1968. aasta määrus (EMÜ) nr 1017/68 konkurentsieskirjade rakendamiskorra kohta raudtee-, maantee- ja siseveetranspordis (EÜT L 175, 23.7.1968, lk 1). Määrust on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.
⁽³⁾ Nõukogu 22. detsembri 1986. aasta määrus (EMÜ) nr 4056/86, millega nähakse ette üksikasjalikud eeskirjad asutamislepingu artiklite 81 ja 82 rakendamiseks meretranspordis (määruste pealkirju on kohandatud, võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklite numeratsiooni muutmist vastavalt Amsterdamis lepingu artiklile 12; algselt viidati asutamislepingu artiklitele 85 ja 86) (EÜT L 378, 31.12.1986, lk 4). Määrust on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.
⁽⁴⁾ Nõukogu 14. detsembri 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 3975/87 konkurentsieskirjade rakendamiskorra kohta õhustranspordi ettevõtetes (EÜT L 374, 31.12.1987, lk 1). Määrust on viimati muudetud määrusega (EMÜ) nr 2410/92 (EÜT L 240, 24.8.1992, lk 18).

*Artikkel 2***Tõendamiskohustus**

Kõigi asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisega seotud siseriiklike või ühenduse menetluste puhul lasub asutamislepingu artikli 81 lõike 1 või artikli 82 rikkumisega seotud tõendamiskohustus osapoolel või asutusel, kes teeb avalduse väidetava rikkumise kohta. Asutamislepingu artikli 81 lõikest 3 tulenevat eelist taotleval ettevõtjal või ettevõtjate ühendusel lasub kohustus tõendada, et kõnealuse lõike tingimused on täidetud.

*Artikkel 3***Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 ning siseriiklike konkurentsieeskirjade vaheline seos**

1. Kui liikmesriikide konkurentsiasutused või siseriiklikud kohtud kohaldavad siseriiklikku konkurentsioigust asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 sätestatud kokkulepete, ettevõtjate ühenduste otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust selle sätte tähenduses, peavad nad selliste kokkulepete, otsuste ja niisuguse kooskõlastatud tegevuse suhtes kohaldama ka asutamislepingu artiklit 81. Kui liikmesriikide konkurentsiasutused või siseriiklikud kohtud kohaldavad siseriiklikku konkurentsioigust asutamislepingu artikli 82 alusel keelatud kuritarvitamise suhtes, peavad nad kohaldama ka asutamislepingu artiklit 82.

2. Siseriikliku konkurentsioiguse kohaldamine ei tohi põhjustada selliste kokkulepete ja ettevõtjate ühenduste otsuste või niisuguse kooskõlastatud tegevuse keelamist, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, kuid ei piira konkurentsi asutamislepingu artikli 81 lõike 1 tähenduses, või vastavad asutamislepingu artikli 81 lõike 3 tingimustele või on hõlmatud asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamiseks vastu võetud määrusega. Liikmesriikidel ei takistata käesoleva määruse alusel oma territooriumil vastu võtta ja kohaldada rangemaid siseriiklikke õigusakte, millega keelatakse ettevõtjate ühepoolne tegevus või rakendatakse selle suhtes sanktsioone.

3. Ilma et see piiraks ühenduse õiguse üldpõhimõtteid ja muid sätteid, ei kohaldata lõiget 1 ja 2 juhul, kui liikmesriikide konkurentsiasutused ja kohtud kohaldavad ühinemiskontrolli käsitlevaid siseriiklikke õigusakte, ning need ei välista selliste siseriiklike sätete kohaldamist, mille põhieesmärk erineb asutamislepingu artiklites 81 ja 82 nimetatud eesmärgist.

II PEATÜKK

VOLITUSED*Artikkel 4***Komisjoni volitused**

Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisel on komisjonil käesolevas määruses sätestatud volitused.

*Artikkel 5***Liikmesriikide konkurentsiasutuste volitused**

Liikmesriikide konkurentsiasutustel on asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamise õigus üksikjuhtudel. Sel eesmärgil võivad nad omal algatusel või kaebuse põhjal teha järgmised otsused:

- nõuda rikkumise lõpetamist,
- kehtestada ajutisi meetmeid,

- kiita heaks kohustusi,
- kehtestada trahve, karistusmaksleid või muid siseriiklikus õiguses sätestatud sanktsioone.

Kui keelamise tingimused ei ole nende valduses oleva teabe põhjal täidetud, võivad nad ka otsustada, et neil ei ole põhjust meetmeid võtta.

Artikkel 6

Siseriiklike kohtute volitused

Siseriiklikel kohtutel on õigus kohaldada asutamislepingu artikleid 81 ja 82.

III PEATÜKK

KOMISJONI OTSUSED

Artikkel 7

Rikkumise tuvastamine ja lõpetamine

1. Kui komisjon kaebuse põhjal või omal algatusel leiab, et asutamislepingu artiklit 81 või 82 rikutakse, võib ta otsusega nõuda asjaomastelt ettevõtjatel või ettevõtjate ühendustelt sellise rikkumise lõpetamist. Ta võib võtta nende suhtes tegevusega seotud või struktuurilisi parandusmeetmeid, mis on toimepandud rikkumisega proportsionaalsed ja vajalikud rikkumise tegelikuks lõpetamiseks. Struktuurilised parandusmeetmed võib kehtestada üksnes juhul, kui puudub sama tõhus tegevusega seotud parandusmeede või kui sama tõhus tegevusega seotud parandusmeede oleks asjaomase ettevõtja jaoks koormavam kui struktuuriline parandusmeede. Õigustatud huvi korral peaks komisjonil ühtlasi olema õigus teha otsus varasema rikkumise toimumise kohta.

2. Lõikes 1 osutatud kaebuse võivad esitada füüsilised või juriidilised isikud, kes suudavad tõendada õigustatud huvi, ning liikmesriigid.

Artikkel 8

Ajutised meetmed

1. Edasilükkamatutel juhtudel, mil valitseb oht teha konkurentsile tõsist ja korvamatut kahju, võib komisjon omal algatusel teha otsuse ajutiste meetmete kehtestamise kohta, lähtudes *prima facie* tõenditest rikkumise tuvastamise kohta.

2. Lõikes 1 osutatud otsust kohaldatakse kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul ning selle kehtivusaega võib pikendada, kui see on vajalik ja asjakohane.

Artikkel 9

Kohustused

1. Kui komisjon kavatab vastu võtta rikkumise lõpetamist nõudva otsuse ning asjaomased ettevõtjad teevad ettepaneku kohustuste võtmiseks seoses komisjoni esialgses hinnangus tõstatatud küsimuste lahendamise, võib komisjon muuta need kohustused asjaomastele ettevõtjatele siduvaks. Sellise otsuse võib vastu võtta kindlaksmääratud ajavahemikuks ja selles sätestatakse, et komisjonil ei ole enam põhjust meetmeid võtta.

2. Komisjon võib taotluse korral või omal algatusel alustada menetlust uuesti, kui:
  - a) asjaolud, millel otsus põhineb, on olulisel määral muutunud;
  - b) asjaomaste ettevõtjate tegevus on vastuolus nende kohustustega; või
  - c) otsus tehti osapoolte esitatud ebatäieliku, ebaõige või eksitava teabe alusel.

Artikkel 10

Kohaldamatuks tunnistamine

Kui see on asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamise seisukohalt ühenduse üldistes huvides, võib komisjon omal algatusel teha otsuse, et asutamislepingu artiklit 81 ei kohaldata teatava kokkuleppe, ettevõtjate ühenduse otsuse või kooskõlastatud tegevuse suhtes kas seetõttu, et asutamislepingu artikli 81 lõike 1 tingimused ei ole täidetud, või seetõttu, et asutamislepingu artikli 81 lõike 3 tingimused on täidetud.

Komisjon võib teha samasuguse otsuse ka asutamislepingu artikli 82 kohta.

IV PEATÜKK

KOOSTÖÖ

Artikkel 11

Komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiasutuste koostöö

1. Komisjon ja liikmesriikide konkurentsiasutused teevad ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisel tihedat koostööd.

2. Komisjon edastab liikmesriikide konkurentsiasutustele koopiad kõige tähtsamatest dokumentidest, mis ta on kogunud artiklite 7, 8, 9 ja 10 ning artikli 29 lõike 1 kohaldamise eesmärgil. Liikmesriigi konkurentsiasutuse taotluse korral esitab komisjon talle koopiad muudest olemasolevatest dokumentidest, mida on vaja konkreetse juhtumi hindamiseks.

3. Liikmesriikide konkurentsiasutused, tegutsedes asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaselt, teatavad sellest komisjonile kirjalikult enne esimese ametliku uurimismeetme rakendamist või viivitamatult pärast meetme rakendamise algust. Selle teabe võib teha kättesaadavaks ka teiste liikmesriikide konkurentsiasutustele.

4. Hiljemalt 30 päeva enne sellise otsuse vastuvõtmist, millega nõutakse rikkumise lõpetamist, kiidetakse heaks kohustused või tühistatakse grupierandi määrusega antud erand, teatavad liikmesriikide konkurentsiasutused sellest komisjonile. Selleks esitavad nad komisjonile juhtumi asjaolude kokkuvõtte, kavandatud otsuse või selle puudumisel muud dokumendid kavandatava tegevuse kohta. Selle teabe võib teha kättesaadavaks ka teiste liikmesriikide konkurentsiasutustele. Asjaomane konkurentsiasutus teeb komisjonile taotluse korral kättesaadavaks muud tema valduses olevad dokumendid, mida on vaja konkreetse juhtumi hindamiseks. Komisjonile esitatava teabe võib teha kättesaadavaks ka teiste liikmesriikide konkurentsiasutustele. Peale selle võivad siseriiklikud konkurentsiasutused omavahel vahetada teavet, mida on vaja asutamislepingu artikli 81 või 82 alusel käsitletava juhtumi hindamiseks.

5. Liikmesriikide konkurentsiasutused võivad komisjoniga konsulteerida kõigi juhtumite osas, mis on seotud ühenduse õiguse kohaldamisega.

6. Kui komisjon algatab menetluse otsuse vastuvõtmiseks III peatüki alusel, kaotavad liikmesriikide konkurentsiasutused pädevuse kohaldada asutamislepingu artikleid 81 ja 82. Kui liikmesriigi konkurentsiasutus on juba alustanud juhtumi käsitlemist, algatab komisjon menetluse alles pärast konsulteerimist kõnealuse siseriikliku konkurentsiasutusega.

Artikkel 12

Teabevahetus

1. Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisel on komisjonil ja liikmesriikide konkurentsiasutustel õigus esitada üksteisele sisulist või õiguslikku teavet, sealhulgas konfidentsiaalset teavet, ning kasutada seda tõendusmaterjalina.

2. Vahetatavat teavet kasutatakse tõendusmaterjalina üksnes asutamislepingu artikli 81 või 82 kohaldamisel ning küsimuses, mille jaoks teabe esitanud asutus on selle hankinud. Kui teatava juhtumi puhul kohaldatakse siseriiklikku konkurentsioigust paralleelselt ühenduse konkurentsioigusega ja see ei vii teistsuguse tulemuseni, võib käesoleva artikli alusel vahetatavat teavet kasutada ka siseriikliku konkurentsioiguse kohaldamisel.

3. Lõike 1 alusel vahetatavat teavet võib kasutada üksnes tõendusmaterjalina füüsiliste isikute suhtes sanktsioonide rakendamiseks, kui:

- teavet edastava asutuse õigusaktides on asutamislepingu artikli 81 või 82 rikkumisel ette nähtud samasugused sanktsioonid, või nende puudumisel,
- teabe kogumisel on järgitud füüsiliste isikute kaitseõiguse samasugust kaitsetaset, nagu on sätestatud teavet saava asutuse siseriiklikes eeskirjades. Sellegipoolest ei tohi teavet saav asutus sel juhul kasutada vahetatavat teavet vabadusekaotuslike sanktsioonide rakendamisel.

Artikkel 13

Menetluse peatamine või lõpetamine

1. Kui kaebus on esitatud kahe või enama liikmesriigi konkurentsiasutustele või kui nad võtavad asutamislepingu artikli 81 või 82 alusel omal algatusel meetmeid sama kokkuleppe, ühenduse otsuse või tegevuse suhtes, on asjaolu, et üks asutus juba tegeleb juhtumi käsitlemisega, teistele asutustele piisav põhjus menetlus peatada või kaebus tagasi lükata. Komisjon võib samuti kaebuse tagasi lükata, kui mõne liikmesriigi konkurentsiasutus on juba asunud juhtumit käsitlema.

2. Kui liikmesriigi konkurentsiasutusele või komisjonile esitatakse kaebus kokkuleppe, ühenduse otsuse või tegevuse kohta, mida mõni teine konkurentsiasutus on juba käsitlenud, võib kaebuse tagasi lükata.

Artikkel 14

Nõuandekomitee

1. Enne artiklite 7, 8, 9, 10 ja 23 ning artikli 24 lõike 2 ja artikli 29 lõike 1 kohaste otsuste tegemist konsulteerib komisjon konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega.

2. Üksikjuhtude käsitlemisel kuuluvad nõuandekomiteesse liikmesriikide konkurentsiasutuste esindajad. Kui käsitletakse muid küsimusi peale üksikjuhtude, võib komitee koosseisu määrata veel ühe liikmesriigi esindaja, kes on pädev konkurentsiküsimustes. Esindajate sunnitud eemalejäämise korral võivad neid asendada teised esindajad.

3. Konsulteritakse komisjoni poolt kokkukutsutud ja juhutatud koosolekul, mis ei tohi toimuda enne, kui kutse väljasaatmisest on möödunud 14 päeva; kutsele peab olema lisatud juhtumi kokkuvõtte koos viidetega kõige olulisematele dokumentidele ja esialgne otsuse eelnõu. Artikli 8 alusel tehtavate otsuste puhul võib koosolek toimuda seitse päeva pärast otsuse eelnõu resolutiivosa väljasaatmist. Kui komisjon saadab koosoleku kokkukutsumise kohta teate, milles nähakse ette eespool nimetatud tähtaegadest lühem etteteatamistähtaeg, võib koosolek toimuda kavandatud kuupäeval, kui liikmesriigid ei ole esitanud vastuväiteid. Nõuandekomitee esitab kirjalikult oma arvamuse komisjoni esialgse otsuse eelnõu kohta. Ta võib esitada oma arvamuse ka juhul, kui mõned liikmed puuduvad ja ei ole esindatud. Ühe või mitme liikme taotluse korral tuleb arvamuses esitatud seisukohti põhjendada.

4. Konsulterida võib ka kirjaliku menetluse teel. Liikmesriigi taotluse korral kutsub komisjon siiski kokku koosoleku. Kirjaliku menetluse puhul määrab komisjon vähemalt 14 päeva pikkuse tähtaja, mille jooksul liikmesriigid peavad esitama oma märkused edastamiseks kõigile teistele liikmesriikidele. Artikli 8 alusel tehtavate otsuste puhul on tähtjaks 14 päeva asemel seitse päeva. Kui komisjon määrab kirjaliku menetluse puhul eespool nimetatud tähtaegadest lühema tähtaja, kohaldatakse kavandatud tähtaega, kui liikmesriigid ei ole esitanud vastuväiteid.

5. Komisjon võtab nõuandekomitee esitatud arvamust võimalikult suurel määral arvesse. Ta teatab komisjonile, kuidas arvamust on arvesse võetud.

6. Kui nõuandekomitee esitab arvamuse kirjalikult, lisatakse see otsuse eelnõule. Kui nõuandekomitee soovib arvamuse avaldada, teeb komisjon seda, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi.

7. Liikmesriigi konkurentsiasutuse taotluse korral lisab komisjon nõuandekomitee päevakorda juhtumid, mida liikmesriigi konkurentsiasutus käsitleb vastavalt asutamislepingu artiklile 81 või 82. Komisjon võib seda teha ka omal algatusel. Igal juhul teavitab komisjon sellest asjaomast konkurentsiasutust.

Liikmesriigi konkurentsiasutus võib esitada taotluse eelkõige sellise juhtumi kohta, mille suhtes komisjon kavatses algatada menetluse artikli 11 lõike 6 alusel.

Nõuandekomitee ei väljasta arvamusi juhtumite kohta, mida käsitlevad liikmesriikide konkurentsiasutused. Nõuandekomitee võib arutada ka ühenduse konkurentsioigusega seotud üldisi küsimusi.

Artikkel 15

Koostöö siseriiklike kohtutega

1. Asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamisega seotud menetluste puhul võivad liikmesriikide kohtud paluda komisjonil edastada neile tema valduses olev teave või esitada oma arvamuse ühenduse konkurentsieeskirjade kohaldamisega seotud küsimuste kohta.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile koopia siseriiklike kohtute kõigist kirjalikest otsustest, mis käsitlevad asutamislepingu artikli 81 või 82 kohaldamist. Koopia edastatakse kohe pärast seda, kui osapooltele on kirjalikult esitatud kohtuotsuse terviktekst.

3. Liikmesriikide konkurentsiasutused võivad omal algatusel esitada oma liikmesriigi siseriiklike kohtutele kirjalikke märkusi asutamislepingu artiklite 81 või 82 kohaldamisega seotud küsimuste kohta. Kõnealuse kohtu loal võivad nad esitada oma liikmesriigi siseriiklike kohtutele ka suulisi märkusi. Kui see on vajalik asutamislepingu artiklite 81 või 82 ühetaoliseks kohaldamiseks, võib komisjon omal algatusel esitada kirjalikke märkusi liikmesriikide kohtutele. Kõnealuse kohtu loal võib ta esitada ka suulisi märkusi.

Liikmesriikide konkurentsiasutused ja komisjon võivad ainult oma märkuste ettevalmistamise eesmärgil paluda liikmesriigi asjaomasel kohtul edastada neile juhtumi hindamiseks vajalikud dokumendid või tagada nende edastamine.

4. Käesolev artikkel ei piira liikmesriigi konkurentsiasutustele selle liikmesriigi õigusaktidega antud laialdasemat õigust esitada kohtutele märkusi.

Artikkel 16

Ühenduse konkurentsioiguse ühetaoline kohaldamine

1. Kui siseriiklikud kohtud teevad asutamislepingu artiklite 81 või 82 alusel otsuseid kokkulepete, otsuste või tegevuse kohta, mille kohta on juba olemas komisjoni otsus, ei tohi nende otsused olla vastuolus komisjoni otsusega. Nad peavad vältima ka otsuseid, mis võivad olla vastuolus otsusega, mille komisjon kavatseb teha enda algatatud menetluse raames. Sellega seoses võib siseriiklik kohus kaaluda oma menetluse peatamist. See kohustus ei piira asutamislepingu artiklist 234 tulenevaid õigusi ja kohustusi.

2. Kui liikmesriikide konkurentsiasutused teevad asutamislepingu artiklite 81 või 82 alusel otsuseid kokkulepete, otsuste või tegevuse kohta, mille kohta on juba olemas komisjoni otsus, ei tohi nende otsused olla vastuolus komisjoni otsusega.

V PEATÜKK

UURIMISVOLITUSED

Artikkel 17

Majandussektoritega ja kokkuleppe liikidega seotud uurimised

1. Kui liikmesriikidevahelise kaubanduse suundumuse, hindade jäikuse või muude asjaolude põhjal võib oletada, et konkurentsi ühisturul on piiratud või moonutatud, võib komisjon läbi viia uurimise, mis käsitleb konkreetset majandussektorit või teatavat kokkuleppe liiki mitmes sektoris. Uurimise käigus võib komisjon paluda ettevõtjatel või asjaomaste ettevõtjate ühendustelt asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamiseks vajalikku teavet ning võib korraldada asjakohaseid kontrolle.

Komisjon võib eelkõige paluda ettevõtjatel või asjaomaste ettevõtjate ühendustel edastada talle teave kõigi kokkulepete, otsuste ja kooskõlastatud tegevuste kohta.

Komisjon võib avaldada aruande konkreetseid majandussektoreid või mitmes sektoris teatavat kokkuleppe liiki käsitleva uurimise tulemuste kohta ning paluda huvitatud osapoolte arvamust.

2. Artikleid 14, 18, 19, 20, 22, 23 ja 24 kohaldatakse *mutatis mutandis*.

Artikkel 18

Teabe nõudmine

1. Selleks, et täita käesoleva määrusega talle pandud ülesandeid, võib komisjon tavalise teabenõude või otsusega nõuda ettevõtjalt ja ettevõtjate ühendustelt kogu vajalikku teavet.

2. Kui komisjon saadab ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele tavalise teabenõude, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, millist teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja ja artiklis 23 sätestatud sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest.

3. Kui komisjon nõuab ettevõtjalt ja ettevõtjate ühendustelt teavet oma otsusega, märgib ta selles nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, millist teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja. Otsuses esitatakse ka teave artiklis 23 sätestatud sanktsioonide kohta ning teave artiklis 24 sätestatud sanktsioonide või nende kehtestamise kohta. Otsuses teavitatakse ka õigusest otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus.

4. Soovitud informatsiooni esitavad ettevõtjate või asjaomaste ettevõtjate ühenduste nimel ettevõtjate omanikud või nende esindajad, ning juriidiliste isikute, äriühingute ja iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama. Nõuetekohaselt volitatud advokaadid võivad esitada teavet oma klientide nimel. Viimased jäävad täielikult vastutavaks ebatäieliku, ebaõige või eksitava teabe esitamise eest.

5. Komisjon edastab tavalise teabenõude või otsuse koopia viivitamatult selle liikmesriigi konkurentsiasutusele, mille territooriumil on ettevõtja või ettevõtjate ühenduse juhatuse asukoht, ning selle liikmesriigi konkurentsiasutusele, mille territooriumi see mõjutab.

6. Liikmesriikide valitsused ja konkurentsiasutused esitavad komisjoni taotluse korral talle kogu teabe, mis on vajalik käesoleva määrusega komisjonile pandud ülesannete täitmiseks.

Artikkel 19

Ütluste võtmise õigus

1. Komisjon võib käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks küsitleda füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes nõustuvad küsitlemisega, mille eesmärk on koguda uuritava küsimusega seotud teavet.

2. Kui lõikes 1 nimetatud küsitlus toimub ettevõtja ruumides, teatab komisjon sellest selle liikmesriigi konkurentsiasutusele, mille territooriumil küsitlus toimub. Kõnealuse liikmesriigi konkurentsiasutuse taotluse korral võivad selle ametnikud abistada komisjoni volitatud ametnikke ja teisi kaasasolevaid isikuid küsitluse läbiviimisel.

Artikkel 20

Komisjoni kontrollivolitused

1. Komisjon võib käesoleva määrusega talle pandud ülesannete täitmiseks korraldada ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste puhul vajaliku kontrolli.

2. Komisjoni poolt kontrolli teostamiseks volitatud ametnikel ja teistel kaasasolevatel isikutel on õigus:

- a) siseneda ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste kõikidesse ruumidesse, territooriumile ja transpordivahenditesse;
- b) kontrollida raamatupidamis- ja muid äridokumente olenemata sellest, millisel andmekandjal neid hoitakse;
- c) teha või saada mis tahes kujul koopiaid või väljavõtteid sellistest raamatupidamis- ja muudest dokumentidest;
- d) pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente sellise aja jooksul ja sellises ulatuses, mis on vajalik kontrolli läbiviimiseks;
- e) paluda ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajalt või töötajalt uurimise eesmärgil selgitusi uuritava küsimusega seotud asjaolude või dokumentide kohta ning registreerida vastused.

3. Komisjoni poolt kontrolli teostamiseks volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud kasutavad oma õigusi kirjaliku volituse esitamisel, kus on nimetatud kontrolli objekt ja eesmärk ning artiklis 23 ettenähtud trahvid juhuks, kui nõutavad raamatupidamis- või muud äridokumendid esitatakse puudulikult või vastused käesoleva artikli lõike 2 alusel esitatud küsimustele on ebaõiged või eksitavad. Aegsasti enne kontrollimist teatab komisjon sellest konkurentsiasutusele selles liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.

4. Ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused peavad alluma komisjoni otsusega määratud kontrollimisele. Otsuses täpsustatakse kontrollimise objekt ja eesmärk, määratakse selle alguskuupäev ning märgitakse artiklites 23 ja 24 ette nähtud sanktsioonid ja õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus. Komisjon teeb sellised otsused pärast konsulteerimist konkurentsiasutusega selles liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.

5. Konkurentsiasutuse ametnikud ning selle asutuse poolt volitatud või määratud ametnikud liikmesriigis, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse, peavad selle asutuse või komisjoni palvel komisjoni ametnikke ja teisi kaasasolevaid isikuid aktiivselt abistama. Selleks võivad nad kasutada lõikes 2 täpsustatud volitusi.

6. Kui komisjoni poolt volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud leiavad, et ettevõtja ei nõustu käesoleva artikli kohaselt nõutava kontrollimisega, peab asjaomane liikmesriik osutama neile vajalikku abi, taotledes kontrolli läbiviimiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt täitevasutuselt.

7. Kui lõikes 6 sätestatud abi eeldab siseriiklike eeskirjade kohaselt kohtu luba, tuleb see taotleda. Sellist luba võib taotleda ka ettevaatusabinõuna.

8. Lõikes 7 osutatud loa taotlemisel kontrollib siseriiklik kohus komisjoni otsuse autentsust ning seda, et kavandatud sunnimeetmed ei oleks kontrolli sisu seisukohalt meelevaldsed ega liigsed. Sunnimeetmete proportsionaalsuse kontrollimisel võib siseriiklik kohus paluda komisjonilt otse või liikmesriigi konkurentsiasutuse kaudu üksikasjalikke selgitusi eelkõige juhul, kui komisjonil on põhjust kahtlustada asutamislepingu artiklite 81 ja 82 rikkumist, kui kahtlustatav rikkumine on tõsine või selgitused on vajalikud, võttes arvesse asjaomase ettevõtja osalemise laadi. Siseriiklik kohtuasutus ei tohi vaidlustada kontrolli vajalikkust ega nõuda, et talle esitataks komisjoni toimikus sisalduv teave. Komisjoni otsuse seaduslikkuse võib läbi vaadata ainult Euroopa Kohus.

Artikkel 21

Muude ruumide kontrollimine

1. Kui on olemas põhjendatud kahtlus, et raamatupidamis- ja muid äridokumente ning kontrolli sisuga seotud dokumente, mis võivad olla asjakohased asutamislepingu artikli 81 või 82 tõsise rikkumise tõendamisel, hoitakse mujal ruumides, territooriumil või transpordivahendites, sealhulgas ettevõtjate ja asjaomaste ettevõtjate ühenduste juhatajate, tegevjuhtide või teiste töötajate kodus, võib komisjon oma otsusega nõuda selliste muude ruumide, territooriumide ja transpordivahendite kontrollimist.

2. Otsuses täpsustatakse kontrollimise objekt ja eesmärk, määratakse selle alguskuupäev ning õigus otsuse läbivaatamisele Euroopa Kohtus. Selles tuleb eelkõige loetleda põhjused, mille alusel komisjon leiab, et lõikes 1 nimetatud kahtlus on põhjendatud. Komisjon teeb sellised otsused pärast konsulteerimist selle liikmesriigi konkurentsiasutusega, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse.

3. Lõike 1 alusel vastu võetud otsuse täitmiseks tuleb eelnevalt taotleda asjaomase liikmesriigi siseriikliku kohtu luba. Siseriiklik kohus kontrollib komisjoni otsuse autentsust ning seda, et kavandatud sunnimeetmed ei oleks meelevaldsed ega liigsed, võttes eelkõige arvesse kahtlustatava rikkumise tõsidust, otsitud tõendusmaterjalide tähtsust, asjaomase ettevõtja osalemist ning tõenäosust, et kontrolli sisuga seotud raamatupidamis- ja äridokumente hoitakse ruumides, millega seoses luba taotletakse. Siseriiklik kohus võib paluda komisjonilt otse või liikmesriigi konkurentsiasutuse kaudu üksikasjalikke selgitusi küsimuste kohta, mis on vajalikud kavandatavate sunnimeetmete proportsionaalsuse kontrollimiseks.

Siseriiklik kohus ei tohi vaidlustada kontrolli vajalikkust ega nõuda, et talle esitataks komisjoni toimikus sisalduv teave. Komisjoni otsuse seaduslikkuse võib läbi vaadata ainult Euroopa Kohus.

4. Ametnikel ja teistel kaasasolevatel isikutel, kellele komisjon on andnud loa käesoleva artikli lõike 1 alusel nõutava kontrolli läbiviimiseks, on artikli 20 lõike 2 punktides a, b ja c sätestatud volitused. Artikli 20 lõikeid 5 ja 6 kohaldatakse *mutatis mutandis*.

Artikkel 22

Liikmesriikide konkurentsiasutuste poolt tehtavad uurimised

1. Liikmesriigi konkurentsiasutus võib teise liikmesriigi konkurentsiasutuse huvides või nimel korraldada oma territooriumil siseriiklike õigusaktide kohaselt kontrollid või võtta muid faktide kogumisega seotud meetmeid, et teha kindlaks, kas asutamislepingu artiklit 81 või 82 on rikutud. Kogutud teabe vahetamine ja kasutamine toimub artiklis 12 sätestatud korras.

2. Liikmesriikide konkurentsiasutused peavad komisjoni taotluse korral korraldama kontrollid, mida komisjon peab vajalikuks vastavalt artikli 20 lõikele 1 või mida ta on määranud oma otsusega vastavalt artikli 20 lõikele 4. Liikmesriikide konkurentsiasutuste ametnikud, kes vastutavad nende kontrollide läbiviimise eest, ning nende ametnike poolt volitatud või määratud ametnikud kasutavad oma volitusi kooskõlas siseriiklike õigusaktidega.

Kui seda taotleb komisjon või selle liikmesriigi konkurentsiasutus, mille territooriumil kontrollimine läbi viiakse, võivad komisjoni volitatud ametnikud ja teised kaasasolevad isikud asjaomase asutuse ametnikke abistada.

VI PEATÜKK

SANKTSIOONID

Artikkel 23

Trahvid

1. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, mis ei ületa 1 % eelmise majandusaasta kogukäibest, kui tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

- a) nad annavad ebaõiget või eksitavat teavet, vastates artikli 17 või artikli 18 lõike 2 alusel esitatud nõudele;
- b) nad annavad ebaõiget, ebatäielikku või eksitavat teavet, vastates artikli 17 või artikli 18 lõike 3 alusel esitatud nõudele, või ei esita teavet ettenähtud tähtaja jooksul;
- c) nad esitavad artikli 20 alusel tehtava kontrollimise käigus nõutavad raamatupidamis- või muud äridokumendid puudulikul kujul või keelduvad allumast kontrollimisele, mis on määratud artikli 20 lõike 4 alusel tehtud otsusega;

- d) vastates artikli 20 lõike 2 punkti e alusel esitatud küsimusele:
- nad annavad ebaõige või eksitava vastuse,
  - nad jätavad komisjoni määratud tähtaja jooksul tegemata parandused oma töötaja antud ebaõiges, ebatäielikus või eksitavas vastuses, või
  - nad jätavad esitamata täieliku vastuse või keelduvad esitamast täielikku vastust küsimustele, mis on seotud artikli 20 lõike 4 kohase otsuse alusel nõutava kontrolli sisu ja eesmärgiga;
- e) on rikutud komisjoni volitatud ametnike või teiste kaasasolevate isikute poolt artikli 20 lõike 2 punkti b kohaselt kinnitatud pitsereid.

2. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

- a) rikuvad asutamislepingu artiklit 81 või 82; või
- b) ei järgi artikli 8 kohast otsust ajutiste meetmete kehtestamise kohta; või
- c) ei täida artikli 9 alusel tehtud otsusega siduvaks muudetud kohustust.

Ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10 % selle eelmise majandusaasta kogukäibest.

Kui ettevõtjate ühenduse rikkumine on seotud selle liikmete tegevusega, ei tohi trahv ületada 10 % nende liikmete kogukäivete summast, kes tegutsesid turul, mida ettevõtjate ühenduse rikkumine mõjutab.

3. Trahvisumma määramisel võetakse arvesse nii rikkumise raskust kui ka kestust.

4. Kui ettevõtjate ühendusele määratakse trahv selle liikmete käibe alusel ja ühendus on maksejõuetu, on ühendus kohustatud nõudma ühenduse liikmete osamakseid trahvisumma tasumisel.

Kui osamakseid ei ole ühendusele tasunud komisjoni määratud tähtaja jooksul, võib komisjon nõuda trahvi tasumist otseselt ükskõik millisel ettevõtjalt, kelle esindajad olid ühenduse asjaomaste otsuseid tegevate organite liikmed.

Pärast seda, kui komisjon on teise lõigu alusel nõudnud trahvi tasumist, võib ta trahvi täieliku tasumise tagamiseks nõuda jääksumma tasumist ükskõik millisel ühenduse liikmelt, kes tegutses turul, kus rikkumine toimus.

Komisjon ei nõua teise või kolmanda lõigu alusel trahvi tasumist ettevõtjalt, kes tõendavad, et nad ei ole ühenduse rikkuvat otsust rakendanud ning kas ei teadnud selle olemasolust või on sellest teadlikult distantseerunud juba enne, kui komisjon alustas juhtumi uurimist.

Iga ettevõtja rahaline kohustus trahvi tasumisel ei tohi ületada 10 % tema eelmise majandusaasta kogukäibest.

5. Lõigete 1 ja 2 alusel tehtud otsused ei ole oma olemuselt kriminaalõiguslikud.

Artikkel 24

Karistumaksud

1. Komisjon võib oma otsusega kehtestada ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele karistusmaksu, mis ei ületa päeva kohta 5 % eelmise majandusaasta keskmisest päevakäibest ning mida arvestatakse otsuses määratud kuupäevast alates, et neid sundida:

- a) lõpetama asutamislepingu artiklite 81 ja 82 rikkumine vastavalt artikli 7 alusel tehtud otsusele;

- b) järgima artikli 8 kohast otsust ajutiste meetmete kehtestamise kohta;
- c) täitma artikli 9 alusel tehtud otsusega siduvaks muudetud kohustust;
- d) esitama täielikku ja õiget teavet, mida ta on nõudnud artikli 17 või artikli 18 lõike 3 alusel tehtud otsuses;
- e) alluma kontrollimisele, mille komisjon on määranud artikli 20 lõike 4 alusel tehtud otsuses.

2. Kui ettevõtjad või ettevõtjate ühendused on täitnud kohustuse, mille täitmiseks karistusmaks määrati, võib komisjon määrata karistusmaks lõppsumma esialgses otsuses ettenähtud karistusmaksest väiksemana. Vastavalt tuleb kohaldada artikli 23 lõiget 4.

VII PEATÜKK

AEGUMISTÄHTAJAD

Artikkel 25

Sanktsioonide kehtestamisega seotud aegumistähtajad

1. Artiklitel 23 ja 24 põhinevatel komisjoni volitustel on järgmised aegumistähtajad:
  - a) kolm aastat juhul, kui on rikutud teabenõudeid või kontrolli läbiviimist käsitlevaid sätteid;
  - b) viis aastat kõigi muude rikkumiste puhul.
2. Aegumistähtaeg hakkab kulgema rikkumise toimepaneku päevast. Jätkuvate või korduvate rikkumiste puhul hakkab aegumistähtaeg kulgema rikkumise lõppemise päevast.
3. Komisjoni või liikmesriigi konkurentsiasutuse poolt võetavad meetmed, mille eesmärgiks on rikkumist uurida või algatada selle suhtes menetlus, katkestavad trahvide või karistusmaksete määramisega seotud aegumistähtaja kulgemise. Aegumistähtaja kulg katkeb kuupäevast, mil sellisest meetmest teatatakse vähemalt ühele rikkumises osalenud ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele. Aegumistähtaja kulu katkestavad eelkõige järgmised meetmed:
  - a) komisjoni või liikmesriigi konkurentsiasutuse kirjalikud teabenõuded;
  - b) kirjalik volitus, mille komisjon või liikmesriigi konkurentsiasutus annab oma ametnikele kontrolli läbiviimiseks;
  - c) menetluse algatamine komisjoni või liikmesriigi konkurentsiasutuse poolt;
  - d) komisjoni või liikmesriigi konkurentsiasutuse vastuväidetest teatamine.
4. Aegumistähtaja kulg katkeb kõikide rikkumises osalenud ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste suhtes.
5. Katkenud aegumistähtaja kulg algab iga kord uuesti. Aegumistähtaeg möödub hiljemalt päeval, mil kahekordse aegumistähtajaga võrdne ajavahemik lõpeb, ilma et komisjon oleks määranud trahvi või karistusmaks. Kõnesolev tähtaeg pikeneb aja võrra, mille jooksul oli aegumistähtaeg vastavalt lõikele 6 peatunud.
6. Trahvide või karistusmaksete määramisega seotud aegumistähtaja kulgemine peatub komisjoni otsuse Euroopa Kohtus läbivaatamise ajaks.

Artikkel 26

Sundtäitmise aegumine

1. Komisjoni õigusel nõuda artiklite 23 ja 24 alusel tehtud otsuste täitmist on viie aasta pikkune aegumistähtaeg.
2. Aegumistähtaeg hakkab kulgema lõpliku otsuse tegemise päevast.
3. Sundtäitmise aegumistähtaja kulgemine katkeb:
  - a) teatamise korral otsusest muuta trahvi või karistusmaksu esialgset suurus või otsusest mitte rahuldada sellise muutmise taotlust;
  - b) komisjoni poolt või komisjoni taotlusel liikmesriigi poolt võetava meetme korral, mille eesmärgiks on trahvi või karistusmaksu sundtäitmine.
4. Katkenud aegumistähtaja kulg algab iga kord uuesti.
5. Sundtäitmise aegumistähtaja kulgemine peatub:
  - a) määratud maksetähtaja lõpuni;
  - b) kuni Euroopa Kohtu otsusega on peatatud makse sundtäitmine.

VIII PEATÜKK

ÄRAKUULAMISED JA AMETISALADUS

Artikkel 27

Osapoolte, kaebuse esitajate ja kolmandate isikute ärakuulamine

1. Enne artiklites 7, 8 ja 23 ning artikli 24 lõikes 2 sätestatud otsuste tegemist annab komisjon ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele, kelle suhtes komisjon on algatanud menetluse, võimaluse olla ära kuulatud küsimustes, mis on kutsunud esile komisjoni vastuväiteid. Komisjoni otsused võivad põhineda üksnes sellistel vastuväidetest, mille kohta asjaomastel osapooltel on olnud võimalik esitada oma seisukoht. Kaebuste esitajad võtavad menetlusest aktiivselt osa.
2. Menetluse käigus tagatakse täielikult asjaomaste osapoolte õigus kaitsele. Neil on õigus nõuda juurdepääsu komisjoni toimikule tingimusel, et võetakse arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Toimikutele juurdepääsu õigus ei hõlma konfidentsiaalset teavet ning komisjoni või liikmesriikide konkurentsiasutuste ametialaseks kasutuseks mõeldud dokumente. Juurdepääsuõigus ei hõlma eelkõige kirjavahetust komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiasutuste vahel või kõnealuste asutuste vahel, sealhulgas artiklite 11 ja 14 kohaselt koostatud dokumendid. Käesolev lõige ei takista komisjonil avaldada ja kasutada teavet, mis on vajalik rikkumise tõendamiseks.
3. Kui komisjon peab seda vajalikuks, võib ta ära kuulata ka teisi füüsilisi või juriidilisi isikuid. Nende isikute taotlused olla ära kuulatud rahuldatakse, kui nad tõendavad piisavat huvi. Liikmesriikide konkurentsiasutused võivad paluda komisjonil ära kuulata ka teisi füüsilisi või juriidilisi isikuid.
4. Kui komisjon kavatses vastu võtta artiklite 9 või 10 kohase otsuse, avaldab ta juhtumi lühikokkuvõtte ning kohustuste või kavandatava tegevuse põhilise sisu. Huvitatud kolmandad isikud võivad esitada oma märkused komisjoni poolt avaldamisel kindlaks määratud tähtaja jooksul, mis ei tohi olla lühem kui üks kuu. Avaldamisel arvestatakse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi.

*Artikkel 28***Ametisaladus**

1. Ilma et see piiraks artiklite 12 ja 15 kohaldamist, võib artiklite 17–22 kohaselt kogutud teavet kasutada ainult sel eesmärgil, milleks see koguti.

2. Ilma et see piiraks artiklites 11, 12, 14, 15 ja 27 ettenähtud teabe vahetamist ja kasutamist, ei tohi komisjon ja liikmesriikide konkurentsiasutused, nende ametnikud, teenistujad ja teised kõnealuste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad avaldada käesoleva määruse alusel saadud või vahetatud teavet, mille kohta kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. See kohustus kehtib ka liikmesriikide kõigi esindajate ja ekspertide suhtes, kes osalevad nõuandekomitee koosolekul vastavalt artiklile 14.

IX PEATÜKK

ERANDIMÄÄRUSED*Artikkel 29***Tühistamine üksikjuhtudel**

1. Kui komisjonile on nõukogu määrusega, näiteks määrusega nr 19/65/EMÜ, määrusega (EMÜ) nr 2821/71, määrusega (EMÜ) nr 3976/87, määrusega (EMÜ) nr 1534/91 või määrusega (EMÜ) nr 479/92 antud volitused kohaldada määruse vormis asutamislepingu artikli 81 lõiget 3 ning ta on tunnistanud asutamislepingu artikli 81 lõike 1 kohaldamatuks teatavat liiki kokkulepete, ettevõtjate ühenduste otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes, võib ta omal algatusel või kaebuse põhjal tühistada erandimäärusega antud erandi, kui ta leiab, et konkreetset juhul ei ole erandimäärusega hõlmatud kokkuleppe, otsuse või kooskõlastatud tegevuse mõju kooskõlas asutamislepingu artikli 81 lõikega 3.

2. Kui konkreetset juhul ei ole lõikes 1 osutatud komisjoni määrusega hõlmatud kokkulepete, ettevõtjate ühenduste otsuste või kooskõlastatud tegevuste mõju kooskõlas asutamislepingu artikli 81 lõikega 3 liikmesriigi territooriumil või osal sellest, mille puhul on tegemist selgepiirilise geograafilise turuga, võib asjaomase liikmesriigi konkurentsiasutus tühistada kõnealuse määruse kohaldamisest saadava kasu kõnealuse territooriumi osas.

X PEATÜKK

ÜLDSÄTTED*Artikkel 30***Otsuste avaldamine**

1. Komisjon avaldab artiklite 7–10 ning artiklite 23 ja 24 põhjal tehtud otsused.

2. Avaldamisel esitatakse osapoolte nimed ja otsuse põhiline sisu, sealhulgas kehtestatud sanktsioonid. See arvestab ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi.

*Artikkel 31***Otsuste läbivaatamine Euroopa Kohtus**

Euroopa Kohtul on täielik pädevus läbi vaadata otsused, millega komisjon on määranud trahvid või karistusmaksed. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või karistusmaks tühistada, seda vähendada või suurendada.

*Artikkel 32***Erandid**

Käesolevat artiklit ei kohaldata:

- a) määruse (EMÜ) nr 4056/86 artikli 1 lõike 3 punktis a määratletud rahvusvaheliste trampteenuste suhtes;
- b) mereveoteenuse suhtes, mis toimub ainult ühe liikmesriigi sadamate vahel, nagu on ette nähtud määruse (EMÜ) nr 4056/86 artikli 1 lõikes 2;
- c) ühenduse lennujaamade ja kolmandate riikide vahelise õhustranspordi suhtes.

*Artikkel 33***Rakendussätted**

1. Komisjonil on õigus võtta asjakohaseid meetmeid käesoleva määruse kohaldamiseks. Meetmed võivad muu hulgas käsitleda:

- a) artikli 7 alusel esitatud kaebuste vormi, sisu ja muid üksikasju ning kaebuste tagasilükkamise korda;
- b) artiklis 11 sätestatud teabevahetuse ja konsulteerimise praktilist korda;
- c) artiklis 27 sätestatud ärakuulamiste praktilist korda.

2. Enne lõike 1 kohaste meetmete vastuvõtmist avaldab komisjon meetmete eelnõu ning palub huvitatud osapoolte arvamust enda sätestatud tähtaja jooksul, mis ei tohi olla lühem kui üks kuu. Enne meetme eelnõu avaldamist ja selle vastuvõtmist konsulteerib komisjon konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega.

XI PEATÜKK

ÜLEMINEKU-, MUUTMIS- JA LÕPPSÄTTED*Artikkel 34***Üleminekusätted**

1. Komisjonile määruse nr 17 artikli 2 kohaselt esitatud taotlused, kõnealuse määruse artiklite 4 ja 5 kohaselt esitatud teatised ning määruse (EMÜ) nr 1017/68, määruse (EMÜ) nr 4056/86 ja määruse (EMÜ) nr 3975/87 kohaselt esitatud taotlused ja teatised kaotavad kehtivuse alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast.

2. Määruse nr 17 ning määruse (EMÜ) nr 1017/68, määruse (EMÜ) nr 4056/86 ja määruse (EMÜ) nr 3975/87 alusel algatatud menetlused kehtivad ka käesoleva määruse kohaldamisel.

*Artikkel 35***Liikmesriikide konkurentsiasutuste määramine**

1. Liikmesriigid määravad ühe või mitu konkurentsiasutust, kes vastutavad asutamislepingu artiklite 81 ja 82 kohaldamise eest, tagades käesoleva määruse sätete järgimise. Meetmed, mis on vajalikud, et anda neile asutustele volitused kõnealuste artiklite kohaldamiseks, tuleb võtta enne 1. maid 2004. Määratud asutuste hulka võivad kuuluda ka kohtud.

2. Kui ühenduse konkurentsioiguse rakendamine usaldatakse siseriiklikele haldus- ja kohtuasutustele, võivad liikmesriigid määrata nendele haldus- ja kohtuasutustele erinevad volitused ja ülesanded.

3. Artikli 11 lõike 6 mõju hõlmab liikmesriikide määratud asutusi, sealhulgas kohtuid, kes täidavad artiklis 5 ettenähtud eri liiki otsuste ettevalmistamise ja vastuvõtmisega seotud ülesandeid. Artikli 11 lõike 6 mõju ei laiene kohtutele, kui need tegutsevad artiklis 5 ettenähtud eri liiki otsuste puhul apellatsioonikohtuna.

4. Olenemata lõikest 3, piirdub liikmesriigis, kus artiklis 5 ettenähtud otsuste vastuvõtmise eesmärgil esitab asutus asja kohtule, mis on menetlusasutusest eraldi seisev asutus, tingimusel, et käesoleva lõike tingimused on täidetud, artikli 11 lõike 6 mõju kõnealuse juhtumiga tegeleva asutusega, kes võtab tagasi kohtule esitatud taotluse pärast komisjoni menetluse algatamist, kusjuures see tagasivõtmine lõpetab täielikult siseriikliku menetluse.

Artikkel 36

Määruse (EMÜ) nr 1017/68 muutmine

Määrust (EMÜ) nr 1017/68 muudetakse järgmiselt.

1. Artikkel 2 tunnistatakse kehtetuks.
2. Artikli 3 lõikes 1 asendatakse sõnad "artiklis 2 sätestatud keeld" sõnadega "asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 sätestatud keeld".
3. Artiklit 4 muudetakse järgmiselt.
  - a) Lõikes 1 asendatakse sõnad "artiklis 2 märgitud kokkulepped, otsused ja kooskõlastatud tegevus" sõnadega "asutamislepingu artikli 81 lõikes 1 osutatud kokkulepped, otsused ja kooskõlastatud tegevus".
  - b) Lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Kui mõne lõikes 1 märgitud kokkuleppe, otsuse või kooskõlastatud tegevuse rakendamine annab teataval üksikjuhul tagajärgi, mis on kokkusobimatud asutamislepingu artikli 81 lõike 3 nõuetega, siis võib ettevõtjatel või ettevõtjate ühendustelt nõuda selliste tagajärgede likvideerimist."
4. Artiklid 5–29 tunnistatakse kehtetuks, välja arvatud artikli 13 lõige 3, mida kohaldatakse määruse (EMÜ) nr 1017/68 artikli 5 alusel enne käesoleva määruse kohaldamiskuupäeva vastu võetud otsuste suhtes kuni nende otsuste kehtivusaja lõpuni.
5. Artikli 30 lõiked 2, 3 ja 4 jäetakse välja.

Artikkel 37

Määruse (EMÜ) nr 2988/74 muutmine

Määrusele (EMÜ) nr 2988/74 lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 7a

Erandid

Käesolevat määrust ei kohaldata meetmete suhtes, mis võetakse vastavalt nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta. (*)

(*) EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1."

Artikkel 38

Määruse (EMÜ) nr 4056/86 muutmine

Määrust (EMÜ) nr 4056/86 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 7 muudetakse järgmiselt.

a) Lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Kohustuse rikkumine

Kui asjaomased isikud rikuvad kohustust, mis vastavalt artiklile 5 on seotud artiklis 3 sätestatud erandiga, võib komisjon sellise rikkumise lõpetamiseks ja vastavalt tingimustele, mis on sätestatud nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta, (*) vastu võtta otsuse, mis kas keelab teatavate erimeetmete jätkamise või sunnib neid erimeetmeid võtma, või tühistab neile antud grupierandi.

(*) EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1."

b) Lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) Punktis a asendatakse sõnad "II jaos sätestatud tingimuste alusel" sõnadega "määruses (EÜ) nr 1/2003 sätestatud tingimuste alusel";

ii) punkti c alapunkti i teise lõigu teine lause asendatakse järgmisega:

"Samal ajal teeb komisjon kooskõlas määruse (EÜ) nr 1/2003 artikliga 9 otsuse asjaomaste ettevõtjate pakutud kohustuste heakskiitmise kohta, pidades muu hulgas silmas turule juurdepääsu võimaldamist sellistele liinidele, mis ei kuulu konverentsi liikmete hulka."

2. Artiklit 8 muudetakse järgmiselt.

a) Lõige 1 jäetakse välja.

b) Lõikes 2 asendatakse sõnad "vastavalt artiklile 10" sõnadega "vastavalt määrusele (EÜ) nr 1/2003".

c) Lõige 3 jäetakse välja.

3. Artiklit 9 muudetakse järgmiselt.

a) Lõikes 1 asendatakse sõnad "artiklis 15 märgitud nõuandekomitee" sõnadega "määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklis 14 osutatud nõuandekomitee".

b) Lõikes 2 asendatakse sõnad "artiklis 15 märgitud nõuandekomitee" sõnadega "määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklis 14 osutatud nõuandekomitee".

4. Artiklid 10–25 tunnistatakse kehtetuks, välja arvatud artikli 13 lõige 3, mida kohaldatakse asutamislepingu artikli 81 lõike 3 alusel enne käesoleva määruse kohaldamiskuupäeva vastu võetud otsuste suhtes kuni nende otsuste kehtivusaja lõpuni.

5. Artiklist 26 jäetakse välja sõnad "artikli 10 alusel esitatavate kaebuste, artikli 12 alusel esitatavate taotluste ja artikli 23 lõigetes 1 ja 2 ettenähtud äraakuulamise vormi, sisu ja muude üksikasjade kohta".

Artikkel 39

Määruse (EMÜ) nr 3975/87 muutmine

Määruse (EMÜ) nr 3975/87 artiklid 3–19 tunnistatakse kehtetuks, välja arvatud artikli 6 lõige 3, mida kohaldatakse asutamislepingu artikli 81 lõike 3 alusel enne käesoleva määruse kohaldamiskuupäeva vastu võetud otsuste suhtes kuni nende otsuste kehtivusaja lõpuni.

*Artikkel 40***Määruse nr 19/65/EMÜ, määruse (EMÜ) nr 2821/71 ja määruse (EMÜ) nr 1534/91 muutmise**

Määruse nr 19/65/EMÜ artikkel 7, määruse (EMÜ) nr 2821/71 artikkel 7 ja määruse (EMÜ) nr 1534/91 artikkel 7 tunnistatakse kehtetuks.

*Artikkel 41***Määruse (EMÜ) nr 3976/87 muutmise**

Määrust (EMÜ) nr 3976/87 muudetakse järgmiselt.

1. Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

“Artikkel 6

Enne määruse eelnõu avaldamist ja enne määruse vastuvõtmist konsulteerib komisjon nõuandekomiteega, millele on osutatud nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 (asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta) (*) artiklis 14.

_____

(*) EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.”

2. Artikkel 7 tunnistatakse kehtetuks.

*Artikkel 42***Määruse (EMÜ) nr 479/92 muutmise**

Määrust (EMÜ) nr 479/92 muudetakse järgmiselt.

1. Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

“Artikkel 5

Enne määruse eelnõu avaldamist ja enne määruse vastuvõtmist konsulteerib komisjon nõuandekomiteega, millele on osutatud nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 (asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta) (*) artiklis 14.

_____

(*) EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.”

2. Artikkel 6 tunnistatakse kehtetuks.

*Artikkel 43***Määruse nr 17 ja määruse nr 141 kehtetuks tunnistamine**

1. Määrus nr 17 tunnistatakse kehtetuks, välja arvatud artikli 8 lõige 3, mida kohaldatakse asutamislepingu artikli 81 lõike 3 alusel enne käesoleva määruse kohaldamiskuupäeva vastu võetud otsuste suhtes kuni nende otsuste kehtivusaja lõpuni.

2. Määrus nr 141 tunnistatakse kehtetuks.

3. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrustele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

*Artikkel 44***Aruanne käesoleva määruse kohaldamise kohta**

Viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis käsitleb käesoleva määruse toimimist ning eelkõige artikli 11 lõike 6 ja artikli 17 kohaldamist.

Selle aruande alusel hindab komisjon, kas on asjakohane teha nõukogule ettepanek käesoleva määruse läbivaatamiseks.

*Artikkel 45***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. maist 2004.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. detsember 2002

Nõukogu nimel
eesistuja

M. FISCHER BOEL
